

47
48
Sweriges Rikets Ständers

Billuth

Giordt och beleswat aff them enhålleligen
på then allmänne Riksdagh/ som slöts i Stock-
holm den 18 Decembris

Åhr 1672.

Tryckt hos Niclas Wankijff/ Kongl. Bocktr.

Wij Hedewig Leonora/

medh Gud; Nåde/ Sweris
ges/ Gøthes och Wendes
Drotning/ Stoor- Förstin-
na til Finland/ Hertiginna

vthi Skåne/ Estland/ Lijfland/ Carelen/ Brehmen/
Vehrden/ Stettin- Pommern/ Cassuben och Wen-
den/ Furstinna til Rügen/ Fru öfwer Ingeman-
land och Wismar; Så och Psalz- Grefwinna widh
Rhein i Beyern/ til Göllich/ Clewe och Bergen Her-
tiginna/ 2c. bohren Hertiginna til Schleswigh/
Holsteen/ Stormarn och Ditmarsken/ Gref-
winna til Oldenborg och Delmenhorst/ 2c. Så
och efter skreffne Sweriges Rijkles Råd och Ständer/ Gref-
war/ Friheriar/ Biskopar/ Ridderkap och Adel/ Prester-
skap/ Krigzbefehl/ Borgerkap och meenige Allmoge/ som
til thenne wålberammade och nu öfwerståndne Rijkz dagh
hafwe warit kallade och inkomme/ medh Fullmacht aff alle
Landzändar; gøre å wåre egne/ så och wåre hemma stadde
Medhbröders wågnar witterligt/ at efter som Then Stor-
måchtigste Höghborne Furste och Herre/ Herz CARL
Sweriges/ Gøthes och Wendes Konung
och Arsförste/ Stoorförste til Finland/ Hertigh
vthi Skåne/ Estland/ Lijfland/ Carelen/ Breh-
men/ Vehrden/ Stettin- Pommern/ Cassuben
och Wenden/ Förste til Rügen/ Herre öfwer
In

Ingemanland och Wismar; Så och Psalz- Gref-
we widh Rhein i Beyern/ til Göllich/ Clewe och
Bergen Hertigh/ 2c. Wår respective Högtåbrade Elske-
lige Herr Son/ så och Allernädigste Konung och Herre/ haf-
wer för thenne tiden nödwändigst pröfwat til at låta thenne
Rijkz dagh och allmänne Møthe vthskrifwas och samman-
kallas/ på thet dhe saker/ som Rijkzens gemeena bästa/ gagn
och wålstånd angå och nu kunna behöfwa at taghas i acht/
mätte så mycket bättre medh alles samnadh råd/ hielp och
vnderstöd til itt önskeligit slutt kunna södras och förhielpas:
Enkannerlighen vthi thesse trenne Årender/ aff hwilke thet
första innehåller sielfwe Rijkzens Styrelse och Regering/
som nu en tijdh vnder Förmynderskapet hafwer berodt/ men
hådanestter vthi anledning aff Hans Kongl. Mayst:z tilta-
gande åhr och stickelighet/ sampt förrige Rijkzens Besluth
och Konungars Exempel synes böra til Hans Kongl. Mayst:
sielff medh Kongl. Rätt och Höghet/ vpdragas och i händer
öfwerantwardas; Thet andra hårdörer aff thet tilstånd/
vthi hwilket Rijket i anseende til andre fremmande Konun-
ga Rijkten/ Land och Herrskaper är begrippet; Och thet tredje
består vthi then hielp aff Manskap och Medel/ som sådane
beswårlige tijder och Fäderneslandzens säkerheet kunna til
öfwentyras betarfiwa. Fördensskuld hafwe Wij til föllie aff
then lydno och hörsamheet/ medh hwilken Hans Kongl.
Mayst. Wij åre i vnderdånigheet förbundne/ sampt i betrach-
tande aff then trooheet och kärleek Wij bære til Wårt Kåre
Fädernesland/ Öf på Wåre egne och menige Rijkzens Stån-
ders wågnar här å sattan dagh och ställe insinnit/ the företa lde
Årender/ som Hans Kongl. Mayst. Öf allernädigst förestålt/
ödmjukeligast anhört/ them medh skyldigh troo- och redelig-
heet

A ij

heet

heet wål öfwerlagt / ther om medh hwar andre rådhiort och
så på sidstionne öfwer alt öf andteligen föreenat / förastkedat
och beslutit / på sätt och wiis som här efter föllier.

Först / och enär Wij betrachte och eftertänke thet Christe-
lige / råttådige / försichtige / milde och lyckosamme Regemen-
te / som fordom Then Stormächtigste Förste och Herr Herr
CARL GUSTAF / fordom Sweriges / Göthes och
Wendes Konung och Arsförste / Stoorförste til
Finland / Hertigh vthi Skåne / Wstland / Liffland /
Carelen / Brehmen / Vehrden / Stettin / Pommern /
Cassuben och Wenden / Förste til Rügen / Herr öf-
wer Ingermanland och Wismar ; Så och Pfalz-
Grefwe widh Rhein i Beyern / til Göllich / Clewe
och Bergen Hertigh / &c. Wår respective, Högåhrade
Elskelige Kåre Gemål / så och Allernådigste Konung och
Herr / Christeligst och Glorwördigst i Aminnelse / öfwer Öf
fördt hafwer / vthi the såå åhren / som then Högste Guld Rikz-
tiden förvndte / hwilket Wij vti en ewigh tacknåmligh åmin-
nelse hoos Öf och alle Wåre Efterkommande skyldige åre
at behålla ; Men ther hoos vthi hwad fahrligait och beklä-
geligait wilkohr Wårt Kåre Fådernesland bleff lemmat ige-
nom then segeramme Konungens oförmodelige och icke til-
fyllest beklagelige Frånfälle / just then tiden thå Riket stodh
medh åthskillige mådige Giender på alle sijdor kringhwerft /
och så wål för then orsaken skull / som i betrachtande aff Wårt
Zarrikes wålstånd / Hans Sahl. Kongl. Mayst. Högstbe-
römlige / tappre och rådsamme Styrelse aldrånåst hade aff
nöden ; Så och sidst hurledes Guld then Allwåldige haf-
wer mitt vthi thetta Syndastraffet / icke thes mindre låtit
Öf lysa sine mildheet Strålar / förlåhnt Öf Försichtig-
heet

heet och Mandom sådane swårheet wål igenom gåå / thet
håstige krigzlågan vthi en godh / säker och åhrlich Friidh
förwandla / behålla inbördes Sämia och Förtroligheet / och
vthi Hans Kongl. Mayst. Wår respective Högåhrade
Elskelige Herr Eons / så och Allernådigste Konung och Her-
res thå warande spåde och ommyndige åhr / som thes egen wår-
kelige Regering förhindrade / ställa Regimentet vnder wist
Förmynderskap och vthi sådan Form / förmedelst hwilken
Rikzens säkerheet / wålferd och Förtroffring frånnas kunde.
Så hafwe Wij fast stoore skål at tacka then gode Guldher
innerligen / som Öf och Wårt Kåre Fådernesland så Faderli-
gen vppehållit / styrkt och bewarat hafwer / och efter thenne
lyckelige begynnelsen alt vthi lijka fredeligait / godt och önskel-
gait tilstånd / heele tiden öfwer förblifwa låtit / alle Åfswandz
Måns onde ståmplingar mildeligen affbågt / Rikzens
Grånkor rundt omkring fredat och bewakat / Guld Greene
Ord / Lagh och Råttwijsa vppehållit / hwars och eens åhrli-
ge Råhringz medel wålsignat / och in til thenne dagh så milde-
ligen medh Öf handlat / at Wij hans Guddommelige Nåde
aldrigh noghsampt therföre lofwa / prijsa och wårda kunne :
Icke vnderlåtandes ther jempte at hembåra Hennes Kongl.
Mayst. Rikzens Enke . Drottning / sampt the andre gode
Herrar / hwilken Förmynderskapet och Regeringen tillijka
hafwer wårit förtrodd / Wår skyldige tacksamheet för all then
möda / slit / omsorg och trooheet / medh hwilken the för Hans
Kongl. Mayst. och Fåderneslandsens bästa altijdh haf-
we wakat / och sine høge Embetes syflor således vthfördt
och i acht tagit / at Wij sådant stådze berömma / och widh
Tilsfällen wedergöra / wele wara oförgåtne. Men som i
bland these Guld dyre Wålgerningar Wij billigt skatte för
A iij. them

then högsta/ at then eendeste öfwerbleffne Teldningen aff then
 Kongl. Gustavianiske Åkten Hans Kongl. Mayst:
 som förmedelst then aff Os samptlige Rijkzens Ständer år
 1650 vprättade Arsförening thå war til Rijket arfftagan-
 de/ jemwål i krafft ther aff och vppå the twänne Rijkz dagar
 år 1660/ först i Götheborg och sedan här i Stockholm/ för
 Rijkzens Konung och Arsförste allmänneligen hyllat och för-
 klarat bleff / hafwer vthi alle thesse förledne åhren behållit
 godh helsa och sundheet / och vthi ålder och Liiffzkræfter/
 sampt HERRENS Fruchtan och andre Christelige och
 Konungzlige Dygder och skickelighetter/märckeligen tillwuxit
 och sigh förkofrat; Alltså frögde och hugne icke allenast Wij
 Os ther öfwer på thet högsta/ vthan draghe Os jemwål til
 minnes huruledes Wij på nästförledne Rijkz dagh/ hållen
 år 1668/ monde sluta och Os emellan föræffreda/ at widh
 Wårt näst ther på följande Mötte och Sammankompt
 ånteligen willia beramma tiden aff Hans Kongl. Mayst:z
 antråde til Rijkzens Styrelse och Regering; Och befin-
 nandes nu mehra/ som förmålt är/ thet Gldh hafwer Hans
 Kongl. Mayst:tt vthi Wijsdom/ Förstånd och Manligheet
 således låtit mognas / at Wij vthi åhren intet spörre någon
 affsaknad/ vthan til föllie ther aff/ effter alles Wår högsta
 längtan/ sampt förige Rijkzens Besluth/ och tiders loflige
 Exempel/ enkannerligen aff år 1611/ och 1644/ Os nogh-
 sampt kunna tiltroo/ thet Konungzlige Wålde Hans Kongl.
 Mayst. i Händer at lefwerera och öfwerdraga/ göre thet och
 här medh/ sampt i krafft aff thetta Wårt frijwillige och een-
 hällelige Sluth förklare/ antaghe och erkänne Hans Kongl.
 M. för Wår och Sveriges Rijkles/ sampt alle thes tillhörige
 Furstendömers Land och Herstapere Fullmyndige regerande
 Ro.

Konung; Tacke Hans Kongl. Mayst:tt respectivē käriligen
 och på thet vnderdånigste/ som Os och alle Rijkzens Stän-
 der aller nådigst hafwer lofwat och tillsagdt/ at sielff stadig
 willia förblifwa och Os alle handhafwa och beskydda widh
 Wår Christelige Evangeliske Religion, Rijke sino styra och
 regera effter Konungens Eedh i Konungz balkens fierde Ca-
 pitel beskrefwen/ och således hålla Rijkzens Ständer samptli-
 ge widh Sveriges Lagh/ sampt hwars och eens wålsfångne
 Rätt/Privilegier och Egendom/ med hwad meera som Hans
 Kongl. Mayst:z vthgiffne Skrifftelige Försäkring/ Os nu på
 stunden föreläsen/ innehåller och förmår; Ther emoot lofwet
 och förplichte Wij Os på Wåre egne/ så och alle Wåre frän-
 warande Medbröders wagnar/ at wara och blifwa Hans
 Kongl. Mayst:tt hultde/ trogne och råtrådige/ allan thes
 Konungzligan Rätt styrckia/ Hans Kongl. Mayst:z och
 Rijkzens gagn och bästa altijd sökia/ Theras skada i tijdh til-
 kånna gifwa och effter yttersta förmågo affwåria/ H. Kongl.
 Mayst:tt råtta lydno hålla/ och budh hans fullkomma/ i alle
 thy som Os swarligt är både för Gudi och Mannom/ Hans
 K. Mayst:tt at binda och Os at göra/ allan Rätt håldnom
 H. Kongl. May:z och Wårom/ effter thy Wij alt ytterli-
 gare på H. Kongl. Mayst:z lyckelige Eröning medh liifligh
 Eedh effter Lagh och sedhwana stadhfåsta wele och stole. Och
 emedan numehra Regimentet är i then heliga Treesaldig-
 heet Rampn/ Hans Kongl. Mayst:tt fullkomligen öfwer-
 antwardat och förwiffat/ som thet aff Os och alle Rijkzens
 Ständer/ Vnderfåhare och Inbyggjare/ hwille til vnderdå-
 nigheet troo och hörsamheet kunna i någon måtto wara för-
 plichtade/ styrckias/ hållas och förswaras/ men ther någon
 widriggh. eller affwugheet aff någrom ther emoot förspordes
 alswar.

allt oarligen straffas/ hämnas och förföllias skal; En önske
 Wij och bidie then barmhertige Guden/ at han til alt thetta
 wille förlåhna sin Gudsdommelighe och milde Wälsignel-
 se / vthgiuta öfwer Hans Kongl. Mayst:tt sin Wijsdoms/
 Råd och Kräfts Andä / thetta sitt Konungarijke / wäl/
 länge och lyckeligen styra och regera / Gudz heliga Namn
 til prijs och åhra / hans rätta Försambling til vpybyggelse
 och förmeering / Fäderneslandet til wälstånd lycka och för-
 köffring / så ock Hans Kongl. Mayst:tt Sielff til heder och
 wördning/ sampt odödeligh och åhrefull äminnelse hoos alla
 efterkommande.

Til thet andra / hafwa Wij wäl och vthförligen inta-
 git och förnummit the Christelige och berömmelighe Råd-
 slag och förhafwande / som Hans Kongl. Mayst:tt heela
 tiden / i anseende til Rijtzens Raboer och andre fremmande
 Herstaper/ fördt hafwer / och igenom hwilka/ näst Gudz nå-
 dige biistånd / Rijket alt här til år vthi samma Fredelige och
 gode tilstånd erhållit/vthi hwilket thet för tolf år sedan bleff
 stält och återbracht / så at the för thetta medh andra Konun-
 gar vprättade Fredsfördragh och gjorde Förbund/ äre til Fä-
 derneslandens styrckia / wäl vnderhåldne / sampt alle irin-
 gar/ som til äfwentyrs hade kunnat vpspinnas/ försichteligen
 affböge: I synnerheet huruledes Hans Kongl. Mayst:tt
 vthi thet vpsstigande Krijget som Konungarna aff Franck-
 rijke och Engeland emoot the föreenade Nederlanden för
 tiden föra / sigh ingalunda hafwer welat innångia; Thet
 medh Konungen aff Franckrijke förnyade Förbundet til
 then Westphaliske Fredens erhållande och thet Tydske Rij-
 kes säkerheet eendast lämpadt; och nu til at stilla samme
 Öhrligh/ sampt förekomma all annan kringfråtande orolig-
 heet/sine Sanningebudh til the stridande Parterne/affärda/
 på

på thet igenom Hans Kongl. May: wälmeente och öwöl-
 de vnderhandling een godh och säker Fredh å nyo stiftas/ och
 således den stora färligheet afwändas kunde/ som elliest hee-
 la Christenheten/ förmedelst sådan inbördes oenigheet och
 then Turckiske Mactens inbrytande / torde hångia öfwer
 hufwudet. Och som Wij ingalunda twisfe thet Gudz ett
 så godt/redeligt och råttådigt vpsäht jro med lycka och wäl-
 signelse främmandes warder; så Tacke Hans Kongl. May:tt
 Wij ock vnderdånigst för then höga wårdnadh och omsorgh
 som Hans Kongl. May:tt för Fäderneslandens bästa och
 alles Wår wältrefnadh hafst och burit hafwer/ och förtro i
 lika mätto och i vnderdånigheet Hans Kongl. May:tt an-
 hådan efter alt thetta efter thes waanlige och högtprjilige
 försigtigheet at sicka och anställa/ så at Rijket kunde blifwa
 til alle sine Gränzor Fredat och förswarat/ och thet företalde
 Måhlet aff Christenhetenes allmänne roligheet / på thet
 görlikaste nådt och erhållit.

Til thet tredie och sidste / hafwe Wij icke mindre be-
 tractat Wår vnderdånigste plickt och troheet / at komma
 Hans Kongl. May:tt til hielp och vndsättning medh Man-
 skap och medel efter then förmåga som thessa swåra tijder
 kunna medgifwa; Och som Wij besinne at then vnderstödh
 som skeer vthi Krijgsfolck är för tiden den nödhvändigaste/
 så hafwe Wij ock ehuru tungt thet Os falla kan/ icke welat Os
 undandraga/ vthan til förstärkning aff Landzens Krijgs-
 mact bewilligt och samtyckt/ twenne vtskrifningar på näst-
 fölljande år 1673 och 1674 jämnwähl i fall aff något på-
 kommande Krijg och icke elliest/ welat tilläggia then tredie
 på år 1675/ och sådant vnder lika sätt och wilkorr som widh
 sidste Rijksdagh war aff Os beleswat / så at tingu aff Frälse
 skrifwes emot Tije af Skatte och Chrono; Ridderstapen och
 Adelsens

Adelens Rå och Råd/Ödes Heiman/Öfstatlagde Torp och
betientes gårdar/jämte Försvarskarlar och tienare/så wijsa
Privilegierna thet förmå/allenast frijallade. Och på thet
thesse vthskrifningar/oansedt the icke effter Manskapet utan
Gårdetalet förrättas/måge lijkwål til nogot anseentligt för-
slå/så wele Wij aff Ridderskapet och Adelen at alle misbrunn
som både vnder Rampn aff Sättherijer/sampt Rå och Råd
kunna emot Privilegierna och 1638 års Tijende Placat wa-
ra inrijtade/måga affskaffas/ och at inga försvarskarlar/
vthom ståhl skole frijallas/ utan hwar och een aff Öf wara
plictig wid vthskrifningen vpwijisa een sansfärdig Lista på
them han wil och kan förswara/ sedan at icke eller någon som
vnder rät adeligit Frälse är/må sig vnder Rampn aff Bergz
frälse eller annan wilkohligh beläbning ifrån vthskrifnin-
gen vndandraga/jämwal at så wål Kyrcioheerdarne å Lan-
det/som Håradzhöfdingarne efter then förre wedertagne sedh-
wanan måge tilhållas the aff Fogdarne vprättade Man-
tals längderne at vnderteckna och theas rictigheet ther med
betnga; Och Sidst at alle Löfdrifware som så i Båhmans
Socnarne och Bergzlagarne som Städerne och på andre
ohrter/kunna effter noga ransagning vpspanas/måge tagas
för sielt skrefne. Wij aff Städerne och på Landet som
Båhmanshället äre vndergifne wele och skole icke alle-
nast hålla Wårt wahnliche taal aff Båhmän altijdh we-
dereda til Hans Kongl. May: tiens/utan och thet samma
för dubbla i fall något Krijg Hans Kongl. May: och Rij-
ket påföras eller afftwingas skulle; dock så at berörde för-
dubling icke må vtom thenne händelsen aff Öf i nogon måt-
to fordras eller vthgå. Hwilket alt är på lijka sätt om
Ritterskapet och Adelen i Skåne/ Halland och Blekinge
tilförståendes/så wijsa theas statlagde bönder angå/och at
Chronen

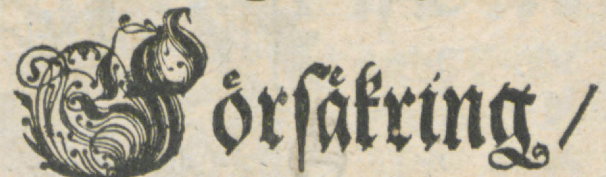
Chronen sampt Skatte i bemålte Landzohrter/ vndergå sam-
ma wilkohl medh vthskrifning öfwer hela Rijket/ them i
Halland allena vndantagne/ som i förre tijder särdeles af-
skeden för sig hafwa betingat. Hwad nu then andra hielpen
aff Medel anlangar/ hwilken Hans Kongl. May: Öf före-
stålt hafwer at öfwerläggia/ så tacke Hans Kongl. May: Wij
vnderdånigst som Sielt icke hafwer welat thet lasten
skulle komma heel och hällen på then fattige och oförmögne/
vthan heller til them fördelas som mehra förråd och ämbne
ther til hafwa kunde; Och emedan the aff Öf/ hwilke vthi
sådana tilfällen måste Skatningen plåga vndergå/ gifwa
thes vthan åthstillige och vthi förrige Tijder betwillade hiel-
per åhrligen vth/ icke förmåendes at taga öf meer öfwer/och
ther hoos för närwarande tijdh deels aff miswärt och befah-
rande dyrr tijd/ deels aff infallne hinder i handel och wandel
och andre swårigheter/ äre myckit aff Öf komne/ Thy hafwe
Wij alle sampt: sumit wara thet bästa rådsammasie och
giörligaste/at styrckia och ödmjukeligast bedia Hans Kongl.
May: som Wij och walmcent aff een vpricktigh troheet och
kärleek emoot Hans Kongl. May: och Sädernes Landet/
här med giöre/ at Hans Kongl. May: wille allernädigst/
utan wijsare vpskoff och tijdsbillan/ låta 1655 års Rijks-
dagz Beslut och Stadga/ nu mehra fulkomligen wärckstäl-
las/ effter thes rätta orde förstånd/ icke allenast här i Rijket/
utan och alle andre vthrikes Provincier som här vnder äre
begrepne/ och alt hwad i krafft aff företalde Stadga och
Besluth i een eller annan måtto til Hans Kongl. May: och
Eronan hemfallit är/ och hafwer kunnat eller bordt biibe-
hållas/ måtte med thet öfrige dragas tillbaka och ther widh
oförändrat förblifwa/jämwal at efwad vthi 1660 års ad-
dicament om Godzen är stadgat/ och til föllie ther aff för
medelst

medelst samma åhrs Beslut stadfäst/ina sammaledes efter
orden och thes klara förstånd nå sin fullbordan. Och ändock
Wij förmoda/ ther thetta således blifwer efterkommit och
stält i wärcket/som Wij nu slute och förasskede/at thet efter-
kommas skall thet Hans Kongl. May: thå wisseligen icke
ringa hielp och vnderstödh sinnandes warder / lijkwål i fall
thetta til Hans Kongl. May: och Cronones tienst och nödh-
torst icke skulle giöra tilfyllest/ och Hans Kongl. May: thå
något wijsdare på en allmän Riksdag aff Os fodrandes
wordo/så erkänne Wij os anthå skyllige at gå Hans Kongl.
May: vnderdånigst tilhanda med alt thet Wij kunna och
förmå; hållandes Os både plichtige och willige/ ther nogon
nödh åkomme också omträngia skulle/Lijff och Blod / sampt
alt thet Wij ägha och i Wår mækt är/ för Hans Kongl.
May: och Fäderneslandet at vpsättia och hafwa ospart.
Nu at Wij thetta föreskrefne således hafwa godh funnit/
samttyckt och slutit / och wele at aff Os och wåre hemma
stadde Medhbröder/så ock Efterkommande skal tryggeligen
och obräsligen hållit och efterkommit warda; Thy hafwe
Wij efterskrefne Sverges Rikes Ancle Drottning/Råd
och Ständer på Wåre och the andres Wågnar/thetta medh
egne hānder vnderskrifwit / och witterligen låtit sättia Wåre
egne/så ock Wåre Stadz och Håradz Insegl här nedan fö-
re/som skedde i Stockholm den Adertonde dag i Decembris
Månadh Åhr efter Christi Börd/Ett Tusend/ Sexhundra-
de på thet Stuttijonde och Andra.

Kongl. Mayst:

49. 48

Gifwen samptlige Rikszens Ständer på
Riksdagen i Stockholm then 18 De-
cembris Anno 1672.

Stockholm/

Tryckt hoos Niclas Bankijff/ Kongl. Booktr.